

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 86 | 7-13 Şubat 2022

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 133 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir [görüş belgesinde](#) söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir [veritabanı](#) vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

13 Şubat: Gülen hareketiyle irtibat suçlamasıyla hükümlü olan 84 yaşındaki hasta mahkum Nusret Muğla, koronavirüs nedeniyle [hayatını kaybetti](#). Ailesiyle geçtiğimiz Aralık ayında gerçekleştirdiği bir telefon görüşmesi sırasında Muğla, cezaevindeki hücresinde ısınma ve diğer temel ihtiyaçlarının yerine getirilmediği açıklamıştı.

KEYFİ YAŞAM HAKKI İHLALLERİ

9 Şubat: İstanbul'da polis, dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle bir araca [ateş ederek](#) içeride bulunan bir kişiyi öldürdü. Olaya ilişkin olarak iki polis memurunun gözaltına alındığı duyuruldu.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı [Yusuf Bilge Tunç'tan](#) bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana

yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

7 Şubat: Mardin'de polis, elektrik faturalarına yapılan zamları protesto eden 41 kişiyi protestonun ertesi günü evlerine baskın düzenleyerek [gözaltına aldı](#). Gözaltına alınan kişiler ertesi gün serbest bırakıldı.

8 Şubat: Van'da polis, sağlık çalışanları tarafından gerçekleştirilen bir gösteriye [müdahale ederek](#) 8 kişiyi kısa süreli olarak gözaltına aldı.

9 Şubat: Mardin savcıları, sivil toplum aktivistleri Abdullah Ayav, Vesile Yüksel ve Ruken Aslan hakkında, Kürtçe tiyatro ve müzik içeren bir etkinlik düzenledikleri gerekçesiyle, terörizm propagandası suçlamasıyla [iddianame hazırladı](#).

9 Şubat: Mart 2021'de düzenlenen bir gösteri nedeniyle beş trans kadına [para cezası](#) verildi.

10 Şubat: İstanbul'da polis, bir cenaze törenine katılmak amacıyla bir cemevi önünde bir araya gelen 16 kişiyi kısa süreli olarak [gözaltına aldı](#).

10 Şubat: Rize'de polis, enerji fiyatlarındaki zamları protesto etmek amacıyla bir pankart taşıyan bir sol siyasetçiyi kısa süreli olarak [gözaltına aldı](#).

10 Şubat: Bir Eskişehir mahkemesi, öğrencilerin barınma maliyetlerinin yüksekliğiyle ilgili protestolara katıldıkları gerekçesiyle yargılanan beş kişinin beraatine [karar verdi](#).

11 Şubat: Bir İzmir mahkemesi, Ağustos 2019'da üç Kürt çoğunluklu ilin seçilmiş belediye başkanları yerine

hükümet tarafından kayyum atanmasına karşı düzenlenen protestolara katıldıkları gerekçesiyle yargılanan 25 avukat ile bir gazetecinin beraatına [karar verdi](#).

12 Şubat: Muş'ta polis, İnsan Hakları Derneği eski yöneticisi avukatlar Tarık Güneş ve Rümet Agir Özer'i terörizm suçlamasıyla [gözaltına aldı](#). Güneş 13 Şubat günü çıkarıldığı mahkemece tutuklanırken, Özer adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

7 Şubat: Önde gelen bir anket şirketinin sahibi Kemal Özkiraz hakkında, sosyal medyada bir din adamına hakaret ettiği suçlamasıyla [gözaltı kararı](#) çıkarıldı.

7 Şubat: Bir mahkeme, 4 Şubat günü gözaltına alınan Kürt gazeteci Nurcan Yalçın'ın [serbest bırakılmasına](#) karar verdi.

8 Şubat: Bir Kars mahkemesi, gazeteci Selda Manduz'u, sosyal medyada terörizm propagandası yayma suçlamasıyla 1 yıl 6 ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

8 Şubat: İstanbul savcılar, gazeteciler Serkan Ozan, Olcay Büyüктаş Akça, Ozan Yurtoğlu ve Hazal Ocak hakkında, yayımlanan haberlerde cumhurbaşkanının oğluna hakaret edildiği suçlamasıyla iddianame hazırladı ve gazeteciler hakkında dört yıla varan [hapis cezası](#) talep etti.

8 Şubat: Bir Hatay mahkemesi, sol görüşlü haber sitesi Gazete Yolculuk'a [erişim engeli](#) getirdi.

8 Şubat: Anayasa Mahkemesi, gazeteci Cemil Uğur'un tutukluluğunun hak ihlali teşkil ettiğine [hükmetti](#). Uğur, Van'da askerler tarafından iki Kürt köylüye işkence edildiğine ilişkin iddiaları haberleştirmesinin ardından tutuklanmıştı. Uğur ve aynı dosyaya dahil edilen diğer dört gazeteci terörizm suçlamasıyla yargılanmış, en son bir Van mahkemesi tarafından beraat ettirilmişti.

8 Şubat: Bir istinaf mahkemesi, belgesel yapımcıları Çayan Demirel ve Ertuğrul Mavioğlu hakkında verilen hapis cezası kararlarını [bozdu](#). Demirel ve Mavioğlu, PKK hakkında yaptıkları bir belgesel nedeniyle terörizm propagandası yayma suçlamasıyla mahkum edilmişti. Belgeselcilerin yeniden yargılanması bir Batman mahkemesinde yapılacak.

9 Şubat: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), uluslararası haber kuruluşları Voice of America, Deutsche Welle ve Euronews'in Türkçe servislerine yayın lisansı başvurusu yapmak üzere 72 saat [süre tanıdı](#), başvuru yapılmadığı takdirde söz konusu ajansların Türkiye'de yasaklanabileceği tehdidinde bulundu.

9 Şubat: Cumhurbaşkanının koronavirüs testinin pozitif çıkmasına ilişkin olarak sosyal medyada yapılan yorumlar nedeniyle 12 ilin savcılar 26 kişi hakkında cumhurbaşkanına hakaret suçlamasıyla [gözaltı kararı](#) çıkardı. Gözaltına alınan kişileri sorgularının ardından adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

9 Şubat: Bir İstanbul mahkemesi, gazeteci Deniz Yücel'e, bir savcıya hakaret ettiği suçlamasıyla [para cezası](#) verdi.

9 Şubat: Kürt film yapımcısı Abüselam Kılıgı, Almanya'dan geldiği İzmir havalimanında [gözaltına alındı](#). Kılıgı'nın terör suçlamasıyla karşı karşıya olduğu haberleştirildi.

10 Şubat: Bir Diyarbakır mahkemesi, gazeteci Mehmet Şahin'i, terörizm suçlamasıyla 6 yıl 3 ay [hapis cezasına](#) mahkum etti.

10 Şubat: Bir İstanbul mahkemesi, yazar Aslı Erdoğan'ı terörizm suçlamasından [beraat ettirdi](#). Erdoğan, şimdi kapatılmış olan ve Kürt azınlığa ilişkin yayınlarıyla bilinen bir gazeteye desteğinden dolayı yargılanmış ve dört aydan uzun süre tutuklu kalmıştı.

10 Şubat: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), Halk TV kanalı hakkında, Türk hükümetiyle bağlantıları olduğu iddia edilen Kıbrıs Türkü bir mafya babasına yönelik suikaste ilişkin olarak bir programda yapılan yorumlar nedeniyle [soruşturma başlatıldığını](#) duyurdu.

12 Şubat: Bir savcı, geçtiğimiz ay televizyonda cumhurbaşkanına hakaret ettiği suçlamasıyla tutuklanan Sedef Kabaş hakkında 12 yıl 10 aya varan [hapis cezası](#) talep etti.

12 Şubat: Gazeteci İsmail Arı, iktidar partisi milletvekili Ahmet Akay'ın avukatının yasadışı bir silah tuttuğu bir videoyu yayınlamasının ardından, milletvekili tarafından sözlü olarak [tehdit edildiğini](#) duyurdu.

13 Şubat: FOX TV kanalı, Türk makamları ve bir cumhurbaşkanlığı kararnamesi tarafından paganizm

propagandası yaptığı suçlamasıyla hedef gösterilen Maske Kimsin Sen adlı bir programın yayınına [sun verdi](#).

İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARI

10 Şubat: Bir İstanbul mahkemesi, sivil toplum lideri Osman Kavala'nın serbest bırakılması yönünde bir başvuruyu [reddetti](#). Kavala, 2017 yılından bu yana değişen suçlamalarla ve serbest bırakılması yönünde bir Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararına rağmen cezaevinde tutuluyor.

12 Şubat: Muş'ta polis, İnsan Hakları Derneği eski yöneticisi avukatlar Tarık Güneş ve Rümet Agir Özer'i terörizm suçlamasıyla [gözaltına aldı](#). Güneş 13 Şubat günü çıkarıldığı mahkemece tutuklanırken, Özer adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

10 Şubat: Bir İstanbul mahkemesi, sivil toplum lideri Osman Kavala'nın serbest bırakılması yönünde bir başvuruyu [reddetti](#). Kavala, 2017 yılından bu yana değişen suçlamalarla ve serbest bırakılması yönünde bir Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararına rağmen cezaevinde tutuluyor.

11 Şubat: KHK'lı polis memuru Meral Barut'un kanser nedeniyle hayatını kaybetmesinden üç yıl sonra göreve [iade edildiği](#) duyuruldu.

KÜRT AZINLIK

7 Şubat: Mardin'de polis, eski HDP yöneticisi Kadir Işık'ı ve diğer iki kişiyi ev baskınlarıyla [gözaltına aldı](#). Operasyon esnasında polis memurlarının kötü muamelesi nedeniyle Işık'ın burnunun kırıldığı duyuruldu.

8 Şubat: Elazığ'daki bir cezaevi yönetimi, tutuklu Kürt siyasetçi Leyla Güven'i disiplin cezası olarak 10 gün hücreye [mahkum etti](#).

8 Şubat: Anayasa Mahkemesi, gazeteci Cemil Uğur'un tutukluluğunun hak ihlali teşkil ettiğine [hükmetti](#). Uğur, Van'da askerler tarafından iki Kürt köylüye işkence edildiğine ilişkin iddiaları haberleştirmesinin ardından tutuklanmıştı. Uğur ve aynı dosyaya dahil edilen diğer dört gazeteci terörizm suçlamasıyla yargılanmış, en son bir Van mahkemesi tarafından beraat ettirilmişti.

9 Şubat: Kürt film yapımcısı Abülselem Kılıgı, Almanya'dan geldiği İzmir havalimanında [gözaltına alındı](#). Kılıgı'nın terör suçlamasıyla karşı karşıya olduğu haberleştirildi.

9 Şubat: Mardin savcıları, sivil toplum aktivistleri Abdullah Ayav, Vesile Yüksel ve Ruken Aslan hakkında, Kürtçe tiyatro ve müzik içeren bir etkinlik düzenledikleri gerekçesiyle, terörizm propagandası suçlamasıyla [iddianame hazırladı](#).

10 Şubat: Bir Diyarbakır mahkemesi, Kürt siyasi hareketine yönelik bir soruşturma kapsamında, gazeteci Mehmet Şahin'i terörizm suçlamasıyla 6 yıl 3 ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

13 Şubat: Van, Diyarbakır ve Mardin'de polis, aralarında HDP gençlik üyeleri de bulunan 9 kişiyi ev baskınlarıyla [gözaltına aldı](#).

DİĞER AZINLIKLAR

8 Şubat: Alevi Dernekleri Federasyonu, ibadethane statüsü tanınmayan ve işyeri olarak kaydedilen cemevlerine kesilen yüksek elektrik faturalarını ödemeyi reddettiklerini [duyurdu](#).

9 Şubat: Mart 2021'de düzenlenen bir gösteri nedeniyle beş trans kadına [para cezası](#) verildi.

10 Şubat: İstanbul'da polis, bir cenaze törenine katılmak amacıyla bir cemevi önünde bir araya gelen 16 kişiyi kısa süreli olarak [gözaltına aldı](#).

CEZAEVİ KOŞULLARI

7 Şubat: Edirne'de bir cezaevi, kelepçeli muayene dayatmasını kabul etmeyen Abdurrahim Demir'in tedavisine [engel oldu](#).

8 Şubat: Gülen hareketiyle irtibat suçlamasıyla tutuklu olan iki çocuk annesi Zeynep Köyden, bir milletvekiline gönderdiği bir mektupta, eviyle cezaevi arasındaki 800 kilometreden fazla mesafe nedeniyle 5 ve 10 yaşındaki kızlarını yedi aydır göremediğini [duyurdu](#). Köyden, Balıkesir'deki evine daha yakın bir cezaevine nakledilme talebinde bulundu.

8 Şubat: Elazığ'daki bir cezaevi yönetimi, tutuklu Kürt siyasetçi Leyla Güven'i disiplin cezası olarak 10 gün hücreye [mahkum etti](#).

8 Şubat: Türkiye cezaevleri üzerine Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum (CİSST) adlı dernek tarafından yayımlanan [yıllık raporda](#), tedavi haklarından mahrumiyet sorununa dikkat çekildi.

10 Şubat: Medyada yer alan haberlerde, Kırıkkale'deki bir cezaevinde tutuklu bulunan 57 yaşındaki mahkum İsa Yaşar'ın sağlık sorunları nedeniyle hayatını kaybettiği [duyuruldu](#).

10 Şubat: Medyada yer alan haberlerde, Kocaeli'deki bir cezaevi yönetiminin hasta mahkum Ahmet Dizlek'in kemoterapisini üç aydır yaptırmadığı [duyuruldu](#).

11 Şubat: İstanbul'daki bir cezaevindeki tutuklu ve mahkumların aileleri, mahkumların içme suyunun cezaevi yönetimi tarafından keyfi olarak kısıtlandığını [duyurdu](#).

11 Şubat: Bir Afyon cezaevi, hasta mahkum Nail Demir'in tedavisine [engel oldu](#).

12 Şubat: Mersin'deki bir cezaevinde tutuklu olan Şahin Adanur'un, koronavirüs nedeniyle 53 gün boyunca yoğun bakımda tutulmasının ardından [hayatını kaybettiği](#) duyuruldu.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

9 Şubat: İstanbul'da yaşayan üç Mısır vatandaşı, ırkçı bir saldırgan tarafından [bıçaklandı](#). Aynı binada yaşayan saldırgan, olayın ardından tutuklandı.

10 Şubat: Ankara'da bir grup saldırgan, Iraklı bir göçmen tarafından işletilen bir markete [saldırarak](#) maddi hasara yol açtı.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

7 Şubat: Mardin'de polis, eski HDP yöneticisi Kadir Işık'ı ev baskınıyla [gözaltına aldı](#). Operasyon esnasında polis memurlarının kötü muamelesi nedeniyle Işık'ın burnunun kırıldığı duyuruldu.

8 Şubat: Anayasa Mahkemesi, gazeteci Cemil Uğur'un tutukluluğunun hak ihlali teşkil ettiğine [hükmetti](#). Uğur, Van'da askerler tarafından iki Kürt köylüye işkence edildiğine ilişkin iddiaları haberleşirmesinin ardından tutuklanmıştı. Uğur ve aynı dosyaya dahil edilen diğer dört gazeteci terörizm suçlamasıyla yargılanmış, en son bir Van mahkemesi tarafından beraat ettirilmişti.

9 Şubat: Eski Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi hakimi ve Ankara Barosu insan hakları komitesi başkanı Rıza Türmen, Ankara Emniyeti'nde gerçekleştiği iddia edilen bir işkence vakasına ilişkin olarak hazırlanan bir raporun yayımlanmasının baro yönetimi tarafından engellenmesi üzerine barodaki görevinden [istifa etti](#). Türmen'in istifası geçtiğimiz hafta barodaki görevinden ayrılan 6 avukatın ardından geldi.

9 Şubat: Diyarbakır'da polis memurları, dükkanları önünde tartışmaya girdikleri üç kişiye fiziksel şiddet [uyguladı](#).

10 Şubat: Antalya'daki bir cezaevinde gardiyanlar, çıplak arama dayatmasına direnen Perihan Yoğurtçu adlı bir mahkuma [fiziksel şiddet](#) uyguladı.

10 Şubat: Şırnak'ta bir polis memuru, kalkaniyla [vurduğu](#) bir göstericinin yüzünden yaralanmasına neden oldu.

10 Şubat: Ağrı'daki bir cezaevinde gardiyanlar, Barış Demir adlı bir mahkuma fiziksel olarak [saldırdı](#).

10 Şubat: Şanlıurfa'da bir cezaevi yönetimi, çıplak arama dayatmasını kabul etmeyen mahkum yakınlarını görüş hakkında [mahrum etti](#).

11 Şubat: Şanlıurfa'daki bir cezaevinde tutulan Bazo Yılmaz ve Bayram Demirhan adlı iki hasta mahkumun, hastane sevki sırasında yaşanan kötü muamele nedeniyle hastaneye kaldırılmayı [kabul etmediği](#) duyuruldu.

11 Şubat: Çorum'daki bir cezaevi yönetiminin kadın mahkumların koşuşlarını aramak üzere erkek gardiyanlar [gönderdiği](#) duyuruldu.

12 Şubat: Mersin'de polisin gözaltına bulunan bir kişiye psikolojik işkence [uyguladığı](#) duyuruldu.

12 Şubat: Tokat'ta bir cezaevi yönetimi, çıplak arama dayatmasını kabul etmeyen mahkum yakınlarını görüş haklarından [mahrum bıraktı](#).

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE VE HAK İHLALLERİ

9 Şubat: Washington Post gazetesinde yayımlanan bir [haberde](#), Etiyopya tarafından Ocak ayında gerçekleştirilen ve bir okula sığınan 59 sivilin ölümüyle

sonuçlanan bir saldırıda Türk yapımı bir insansız hava aracı kullanıldığı iddia edildi.

11 Şubat: Bir Kosova mahkemesi, Mart 2018'de altı Türk öğretmenin yasal olmayan süreçlerle Türkiye'ye sınırđışı edilmesi hadisesiyle bağlantılı olarak üç Kosovalı yetkili hakkında [dava başlattı](#). Kosovalı yetkililer, resmi konumu suistimal etmek ve kişiyi hürriyetinden yasadışı olarak mahrum bırakmak suçlamalarıyla beş yıla kadar hapis cezasıyla karşı karşıya.

KADIN HAKLARI

8 Şubat: Bianet tarafından yayımlanan bir aylık cinsiyet bazlı şiddet [raporuna](#) göre, Ocak ayında 23 kadın erkekler tarafından öldürüldü ve 57 kadın şiddete maruz kaldı.

10 Şubat: Medyaya konuşan bazı avukatlar, hükümet tarafından hazırlanan ve nafakanın süresini kısaltmayı amaçlayan bir düzenlemenin, kadınları boşanma davası açmaktan alıkoymayı ve istismar içeren evliliklerde kalmaya zorlamayı amaçladığını [ifade etti](#).